

ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดูแลการเลือกตั้ง

พันตำรวจโท พรชัย ไทยแท้

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-718-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

26 S.A. 2544

19551726

**PEOPLE'S TRUST IN THE ROLE OF THE POLICE OFFICERS IN ELECTION
ADMINISTRATION**

Police Lieutenant Colonel Pornchai Thaitae

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements

for the Degree of Master of Arts in Government

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

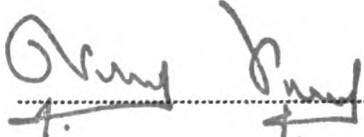
ISBN 974-638-718-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดูแลการเลือกตั้ง
โดย พันตำรวจโท พรชัย ไทยแท้

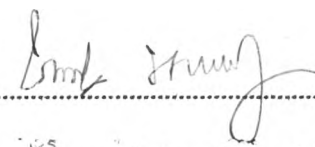
ภาควิชา การปกครอง

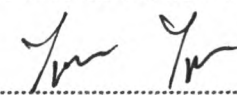
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร

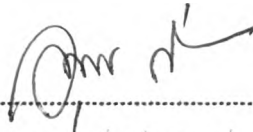
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

พรชัย ไทยแท้, พันตำรวจโท : ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ในการดูแลการเลือกตั้ง (PEOPLE'S TRUST IN THE ROLE OF THE POLICE OFFICERS
IN ELECTION ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ไชยันต์ ไชยพร, 114 หน้า,
ISBN 974-638-718-9

การศึกษาวិชาญครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่า ประชาชนมีแนวความคิดอย่างไรกับ
การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการกำกับดูแลการเลือกตั้ง ซึ่งดูเหมือนว่าประชาชนจะไม่ค่อยให้
ความไว้วางใจกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่าใดนัก ทั้งนี้สาเหตุมาจากอะไร จะได้หาแนวทาง
พัฒนาแก้ไขการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้การเลือกตั้งเป็นไป
อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมยิ่งขึ้น โดยได้ตั้งสมมติฐานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1. ประชาชนมองว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจตกเป็นเครื่องมือ และอยู่ภายใต้การควบคุมของนักการเมือง
2. ประชาชนนอกเขตกรุงเทพมหานคร ให้ความไว้วางใจต่อบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการ
เลือกตั้ง น้อยกว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม
ไปยังประชาชนในพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ 2, 3 กทม., จว.ชลบุรี, ระยอง, จันทบุรี จำนวน 939 คน และการ
สัมภาษณ์ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการลงสมัครรับเลือกตั้ง จำนวน 5 คน

ผลการศึกษาเพื่อทดสอบสมมติฐานสามารถสรุปได้ดังนี้

1. เรายังไม่สามารถยืนยันสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า ประชาชนมองว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจตกเป็นเครื่อง
มือ และอยู่ภายใต้การควบคุมของนักการเมือง โดยในภาพรวมแล้วประชาชนเห็นด้วยแต่เฉพาะในประเด็น
การกำกับดูแลการเลือกตั้ง ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่คิดเช่นนั้น

2. เราสามารถยืนยันสมมติฐานข้อ 2 ว่า ประชาชนนอกเขตกรุงเทพมหานคร ให้ความไว้วางใจต่อ
บทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการเลือกตั้ง น้อยกว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากความผูกพัน
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรกับนักการเมือง และผู้นำท้องถิ่นมีมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ด้วยปัจจัย
และการเอื้ออำนวยหลาย ๆ อย่าง ซึ่งประชาชนต่างจังหวัดจะประสบมากกว่าประชาชนใน กรุงเทพมหานคร
จึงทำให้ความไว้วางใจต่อบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีน้อยกว่าประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติศ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C730108 GOVERNMENT
: MAJOR
KEY WORD: POLICE OFFICERS ELECTION

PORNCHAI THAITHAE : PEOPLE'S TRUST IN THE ROLE OF THE POLICE
OFFICERS IN ELECTION ADMINISTRATION. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF.
CHAIYAN CHAIYAPORN, 113 pp. ISBN 974-638-718-9

The purpose of this thesis is to find out how the people think about the police officers' duty and role in election administration. Since there existed some opinions that the people do not trust the police officers in this aspect. Also, the purpose of the thesis is to find the improvement of the police officers' election administration in order to achieve just election.

The hypothesis of the study are (1) people think that the police officers are influenced by and instrumental of the politician (2) the people who live outside Bangkok have trust in the role of the police officers in election administration less than the people who live in Bangkok.

The findings are as follows :

(1) With regard to the election administration people do not think that the police officers are influence by the politician.

(2) The people who live outside Bangkok have less trust in the role of the police officers in election administration than the people who live in Bangkok.

ภาควิชา การปกครอง.....

สาขาวิชา การปกครอง.....

ปีการศึกษา 2540.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ เนื่องจากคำแนะนำ และความช่วยเหลือของท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เขียนขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ, รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลีมนณี ที่กรุณาสละเวลาเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ให้ข้อคิดและคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำหรับความยากลำบากในการทำวิทยานิพนธ์อยู่ในช่วงแจกแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้เขียนต้องขอความร่วมมือจากบุคคลหลายกลุ่ม แตกต่างกันทั้งคุณวุฒิ และวัยวุฒิ หลากหลายอาชีพ ในการกรอกข้อมูลแสดงความคิดเห็น ซึ่งบางท่านก็ให้ความร่วมมืออย่างดี แต่บางท่านผู้เขียนต้องอธิบายและขอร้องให้ช่วยออกความเห็น ทั้งนี้ ผู้เขียนได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน พี่ ๆ น้อง ๆ ในการแจกแบบสอบถามจำนวนมาก การให้กำลังใจแนะนำช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน จนทำให้ผู้เขียนสามารถฝ่าฟันอุปสรรค ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์และสำเร็จการศึกษา

พันตำรวจโท พรชัย ไทยแท้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
สภาพปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์และประเด็นปัญหา.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
วิธีดำเนินการดาค้นคว้า และวิจัย.....	9
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 ทฤษฎีและแนวความคิด.....	11
แนวความคิดของอำนาจ.....	11
ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ : ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับการเมืองและ ประชาชน.....	13
แนวความคิดความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์-ผู้ใต้อุปถัมภ์	16
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
ข้าราชการกับการเลือกตั้ง.....	23
ตำรวจกับการเลือกตั้ง : ปัญหาและอุปสรรค.....	26
แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง.....	30
3 สภาพทั่วไปของเขตเลือกตั้ง และระเบียบวิธีวิจัย.....	39
กรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ 2.....	39
กรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ 3.....	44
จังหวัดชลบุรี.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	จังหวัดระยอง.....	50
	จังหวัดจันทบุรี.....	53
	การสุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย.....	56
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐาน.....	57
	การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐาน.....	58
	ข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
	สมมติฐานข้อที่ 1.....	61
	สมมติฐานข้อที่ 2.....	75
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	91
	ข้อเสนอแนะ.....	97
	รายการอ้างอิง.....	102
	ภาคผนวก.....	106
	ภาคผนวก ก.....	106
	ประวัติผู้วิจัย.....	114

สารบัญดาราง

ดารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรทั้งหมด และจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งของ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย.....	40
2 แสดงจำนวนประชากรทั้งหมด และจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งของ เขตพระนคร.....	41
3 แสดงจำนวนประชากรทั้งหมด และจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งของ เขตบางรัก.....	41
4 แสดงจำนวนประชากรทั้งหมด และจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งของ เขตปทุมวัน.....	42
5 แสดงจำนวนประชากรทั้งหมด และจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งของ เขตสัมพันธวงศ์.....	43
6 แสดงจำนวนประชากรทั้งหมดและจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ของกรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ 3.....	45
7 แสดงจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเขตเลือกตั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร.....	46
8 แสดงจำนวนผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของเขตเลือกตั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร.....	47
9 แสดงจำนวนหน่วยเลือกตั้ง และประชากรผู้มีสิทธิ ของจังหวัดชลบุรี.....	48
10 แสดงจำนวนผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 ของจังหวัดชลบุรี.....	48
11 แสดงจำนวนผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 2 ของจังหวัดชลบุรี.....	49
12 แสดงจำนวนบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดชลบุรี.....	50
13 แสดงจำนวนปประชากร ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และหน่วยเลือกตั้งของแต่ละอำเภอ ของจังหวัดระยอง.....	51
14 แสดงจำนวนผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดระยอง.....	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
15	แสดงจำนวนบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดระยอง.....	53
16	แสดงจำนวนหน่วยเลือกตั้ง และประชาชนผู้มีสิทธิ ของจังหวัดจันทบุรี.....	54
17	แสดงจำนวนผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดจันทบุรี.....	55
18	แสดงจำนวนบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัด จันทบุรี.....	55
ก	แสดงเพศของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
ข	แสดงอายุของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	59
ค	แสดงระดับการศึกษาของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	59
ง	แสดงอาชีพของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
จ	แสดงระดับรายได้ต่อเดือนของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
ฉ	แสดงที่ตั้งภูมิลำเนาของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
1.1	ความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปทั้งในกรุงเทพฯ และนอกเขตกรุงเทพฯ ที่มองว่า เจ้าหน้าที่หน่วยงานใด มีอำนาจเต็มที่ในการกำกับดูแลการเลือกตั้ง.....	62
1.2	ความคิดเห็นของประชาชน ต่อบุคคลผู้สมัครรับเลือกตั้ง ที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับ การเลือกตั้งมากที่สุด.....	62
1.3	ความคิดเห็นของประชาชนที่ว่า เจ้าหน้าที่หน่วยงานใดที่คิดว่าจะปฏิบัติหน้าที่ ในการทุจริตมีขอบมากที่สุด.....	63
1.4	ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่รับผิดชอบ ในแต่ละเขตเลือกตั้ง ว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ยับยั้งหรือจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย เลือกตั้ง อย่างเต็มความสามารถหรือไม่.....	64
1.5	ความคิดเห็นของประชาชน ถึงสาเหตุที่ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติงานได้ ไม่เต็มที่.....	64
1.6	ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลการเลือกตั้ง ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ.....	65
1.7	ความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ ตำรวจว่าจะสามารถทำให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม หรือ เบี่ยงเบนไปในทางลบได้หรือไม่.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
1.8	66
1.9	67
1.10	68
1.11	68
1.12.	69
1.13	73
2.1	75
2.2	76
2.3	77
2.4	77
2.5	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
2.6	ความคิดเห็นของประชาชนว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ยับยั้งหรือจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง อย่างเต็มความสามารถหรือไม่.....	79
2.7	ความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการกำกับดูแลการเลือกตั้ง ทำได้อย่างไม่เต็มความสามารถ.....	80
2.8	ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลการเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่ตำรวจ.....	81
2.9	ความคิดเห็นของประชาชนว่า บทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถทำให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมหรือเบี่ยงเบนได้.....	82
2.10	ความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็น การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดูแลการเลือกตั้ง อยู่ภายใต้การควบคุมของนักการเมือง.....	83
2.11	ความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็น เจ้าหน้าที่ตำรวจตกเป็นเครื่องมือของนักการเมืองในการแสวงหาผลประโยชน์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง.....	83
2.12	ความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็น ความสัมพันธ์ระหว่าง อำนาจ-ตำรวจ-การเมือง เป็นความสัมพันธ์ที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ไม่สามารถแยกออกจากกันได้.....	84
2.13	ความคิดเห็นของประชาชน ต่อประเด็น หากเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถก็จะกำกับดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมได้.....	85
2.14	ความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็น ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจในการกำกับดูแลกระบวนการเลือกตั้งทั้งหมดทุกขั้นตอนเพียงหน่วยงานเดียวปัญหาเกี่ยวกับกลไกในการเลือกตั้งจะหมดไป.....	86
2.15	ความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่กำกับดูแลการเลือกตั้งในเขตพื้นที่ของท่านปฏิบัติหน้าที่อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม เต็มความสามารถแล้ว.....	87